

**Περιλήψεις Ανακοινώσεων Ημερίδας
«Πρόσφυγες από την Ελλάδα στη Μέση Ανατολή στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο», 24
Νοεμβρίου, Ιστορικό Αρχείο ΕΚΠΑ, Σκουφά 45, Αθήνα.**

Ιστορικό Αρχείο ΕΚΠΑ
(Σκουφά 45, Αθήνα)
Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2018

Η ημερίδα πραγματοποιείται στο πλαίσιο της μεταδιδακτορικής έρευνας «Πρόσφυγες από την Ελλάδα και τα Δωδεκάνησα στην Τουρκία κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (1941 – 1944)» του Δρ. Αλέξανδρου Λάμπρου, που χρηματοδοτεί το **Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες** για το έτος 2018 με την υποστήριξη του **Κοινοφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση**.

Δημήτρης Θρασυβούλου, «Οι Μεσανατολίτες Συρματάδες και ο Εμφύλιος στη Σάμο. Μια Ιστορία σε συνέχειες».

Στην ανακοίνωση διερευνάται η ιδεολογική και πολιτική ταυτότητα των έγκλειστων στα «Σύρματα» της Μέσης Ανατολής αριστερών φαντάρων που κατάγονταν από το νησί της Σάμου, και η συμβολή τους στον Εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε εκεί κατά την περίοδο 1947 – 1949. Υποστηρίζεται η άποψη ότι τα γεγονότα της Μέσης Ανατολής συνέβαλαν στη συγκρότηση της ιδεολογικής ταυτότητας των Συρματάδων, οι οποίοι επιστρέφοντας στον γενέθλιο τόπο τους, συνέβαλαν καθοριστικά στη δημιουργία και στην ανάπτυξη του Δημοκρατικού Στρατού Σάμου. Η ήττα του 1949 αποτέλεσε και το οριστικό τέλος ενός σύνθετου ιστορικού φαινομένου που άρχισε στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής και κατέληξε με τον πιο τραγικό τρόπο στα σαμιώτικα βουνά.

Γιάννης Μούτσης, «Έλληνες πρόσφυγες στην Κύπρο κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου»

Το άρθρο πραγματεύεται τη προσφυγική ροή από την γερμανοκρατούμενη Ελλάδα και τα Δωδεκάνησα στην Κύπρο, τις συνθήκες που αντιμετώπισαν οι πρόσφυγες στην Κύπρο, τον επαναπατρισμό τους, καθώς και τις προσπάθειες οργάνωσης και την εν γένει μοίρα των προσφύγων μεταπολεμικά.

Γιάννης Μακριδάκης, «Συρματένιοι, ξεσυρματένιοι, όλοι, Χιώτες πρόσφυγες και στρατιώτες στη Μέση Ανατολή 1941-46»

Πρόκειται για μία παρουσίαση της προσφυγιάς από τη Χίο στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μέσα από προφορικές αφηγήσεις προσφύγων, η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει την εμπειρία της προσφυγιάς στην Τουρκία και τη Μέση Ανατολή 'από τα κάτω', μέσα από την οπτική των ίδιων των υποκειμένων της ιστορίας.

Καρίνα Λάμψα, «Η Απόδραση των Εβραίων από την Ελλάδα 1941-1948»

Εβραίοι και προσφυγιά. Μια μακράιωνη ιστορία... Εδώ θα ασχοληθούμε με τη δεκαετία του 1940, σε δύο φάσεις: α) Την απόδραση των Εβραίων από την Ελλάδα κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, η οποία οργανώθηκε, δυστυχώς πολύ αργά, όταν όλοι σχεδόν οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης είχαν σταλεί στο Άουσβιτς. Έστω και καθυστερημένα, όμως, η φυγή από την Εύβοια στην Τουρκία έγινε δυνατή, μετά από συμφωνία με το ΕΑΜ, με αποτέλεσμα να σωθούν ζωές. β) Την απόδραση των Εβραίων, που επέστρεψαν από τα στρατόπεδα ή βγήκαν από τις κρυψώνες τους, και σάλπαραν, τα έτη 1945-48, για την Παλαιστίνη, πάλι μέσω Τουρκίας. Απόδραση ήταν κι αυτή, καθώς η μετανάστευση στην υπό βρετανική εντολή Παλαιστίνη, ήταν απαγορευμένη... Θα δούμε τα πώς και τα γιατί, και κυρίως τι αντιμετώπισαν αυτοί οι πρόσφυγες μέχρι να φτάσουν σε ασφαλές μέρος.

Γιώργος Νιάρχος, «Η έξοδος των Μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης στη δεκαετία του 1940»

Η περίοδος της κατοχής της Ελλάδας και ο εμφύλιος πόλεμος που ακολούθησε υπήρξαν καταλύτες κατακλυσμιαίων μεταβολών στην ελληνική κοινωνία και στο πολιτικό κατεστημένο, με τον απόηχό τους να γίνεται αντιληπτός ακόμα και σήμερα. Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης αποτελούσε μια απομονωμένη και παραμελημένη υποσημείωση στα δραματικά γεγονότα της περιόδου 1940-49, καθώς τόσο η ίδια όσο και οι άμεσα εμπλεκόμενες, στα πολιτικά και πολεμικά δρώμενα, πλευρές επεδίωξαν την παραμονή της στο περιθώριο των εξελίξεων, τουλάχιστον κατά την περίοδο της κατοχής. Ωστόσο, δεν μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη από τα όσα διαδραματιζόνταν γύρω της. Η παρούσα ανακοίνωση επιδιώκει να αναλύσει την επίδραση των γεγονότων της δεκαετίας του 1940 στους μουσουλμάνους της Θράκης, στο βαθμό που αυτά επηρέασαν την πληθυσμιακή δύναμη της μειονότητας. Στο πλαίσιο αυτό η παρούσα ομιλία θα εξετάσει τα μεταναστευτικά/προσφυγικά κύματα των μουσουλμάνων εκτός Θράκης, τα κύρια αίτια που οδήγησαν στην επιλογή της φυγής και συχνά του επαναπατρισμού, καθώς και τις κύριες οδούς και μεθόδους διαφυγής, μέσα από γραπτές και προφορικές μαρτυρίες των ίδιων των πρωταγωνιστών.

Αλέξανδρος Λάμπρου, «Οι πολιτικές διαχείρισης των προσφύγων από το τουρκικό κράτος στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο»

Η παρουσίαση πραγματεύεται τη διαχείριση από το τουρκικό κράτος του προσφυγικού ζητήματος κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Υποστηρίζει ότι η τουρκική κυβέρνηση κατ'αρχάς αντιμετώπισε το ζήτημα των προσφύγων στο πλαίσιο της δημογραφικής πολιτικής που ακολουθούσε από τη δεκαετία του 1920. Ως αποτέλεσμα, οι πολιτικές διαχείρισης των προσφύγων δεν ήταν ομοιογενείς, αλλά αντίθετα διαφοροποιούνταν με βάση εθνοτικά και θρησκευτικά κριτήρια, τη χρονική συγκυρία και τη δυναμική των σχέσεων της Τουρκίας με τις εμπόλεμες χώρες.